

21. 12. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nelehké rozhodování statutárního orgánu při výplatě podílu na zisku

Jedním z práv společníka obchodní korporace je podílet se na rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku společnosti, který společnost vykáže v řádné či mimořádné účetní závěrce. Rozdělení zisku je umožněno na základě podmínek stanovených zákonem o obchodních společnostech a družstvech, přičemž zisk nejenže lze rozdělit mezi společníky korporace, ale stanoví-li tak zakladatelská listina, lze rozhodnout o rozdělení zisku i mezi osoby jiné, například jednatele, zaměstnance apod.[1] Podmínkou pro výplatu zisku je jednak usnesení valné hromady společnosti, ale především rozhodnutí statutárního orgánu o jeho výplatě.

PADĚRA | RADA & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Odpovědnost statutárního orgánu

Ačkoli se na první pohled může zdát, že vyplacení podílu na zisku obchodní korporace je jakousi administrativní záležitostí, které nemusí být věnována přílišná pozornost, opak je pravdou, neboť při takovém jednání je nezbytné v rámci odpovědnosti statutárního orgánu, dodržet zákonné požadavky a podmínky pro jeho výplatu.

Statutární orgán rozhoduje o vyplacení zisku na svou odpovědnost a je povinen určit, zda byly bezezbytku naplněny zákonem stanovené podmínky a předpoklady pro vyplacení zisku. Odpovědnost statutárního orgánu nastupuje v okamžiku, kdy je rozdělení zisku v rozporu s ust. § 34 odst. 3 zák. č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“), neboť pak je statutární orgán povinen rozhodnout, že se podíl na zisku společnosti nevyplatí. V opačném případě je jednání statutárního orgánu posuzováno jako porušení péče řádného hospodáře, neboť uvedený paragraf stanoví: *„Je-li rozdělení zisku a podílů na zisku v rozporu s tímto zákonem, podíly na zisku se nevyplatí. Má se za to, že ti členové statutárního orgánu, kteří s vyplacením podílu na zisku v rozporu s tímto zákonem souhlasili, nejednali s péčí řádného hospodáře.“*

Statutární orgán nese odpovědnost za kontrolu, zda nejvyšší orgán společnosti schválil rozhodnutí o rozdělení zisku v souladu se zákonem a zněním zakladatelské listiny, zda bylo rozhodnutí přijato včas a dle odpovídajících údajů majících podklad v účetní závěrce. S ohledem na to není statutární orgán vázán rozhodnutím nejvyššího orgánu společnosti a není povinen podíl na zisku vyplatit, má-li za to, že i přes schválení nejvyšším orgánem nebyly splněny všechny zákonné požadavky.

Účetní závěrka

Z dikce ustanovení § 34 ZOK vyplývá, že první z podmínek výplaty podílu na zisku je skutečnost, že se tak děje na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace, tedy valnou hromadou v případě kapitálových společností. Podstatné je, že nikoli každá řádná nebo mimořádná účetní závěrka je způsobilá určit rozdělitelný zisk mezi společníky eventuálně jiné osoby; způsobilá je pouze taková závěrka, která byla schválena nejvyšším orgánem obchodní korporace, tj. společníky v případě veřejné obchodní společnosti, valnou hromadou v případě společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, a členskou schůzí v případě družstva[2]. Nejvyšší orgán zároveň rozhodne o osobách, kterým bude zisk vyplacen, jakož i o výši částky a měně, v jaké bude plnění vyplaceno.

Účetní závěrka musí být společností schválena nejpozději do 6 měsíců od ukončení účetního období. Ačkoli zákon stanoví tuto lhůtu pro projednání účetní závěrky nejvyšším orgánem společnosti, již dále není stanovena zákonná lhůta pro rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku, nicméně z rozhodovací praxe českých soudů vyplývá, že lhůta ke svolání valné hromady, která má odsouhlasit výsledky hospodaření předmětného účetního období (tedy lhůta šesti měsíců) odráží reálný obraz aktuálního hospodaření společnosti, na jehož základě má být rozhodnuto o rozdělení zisku, a proto by o jeho rozdělení mělo být rozhodnuto ve shodné lhůtě, jaká je stanovena pro schválení samotné účetní závěrky.[3] Nejvyšší soud tak vyložil, že i rozhodnutí o rozdělení zisku musí být vydáno do 6 měsíců od konce účetního období, jinak nemůže sloužit jako podklad pro rozdělení zisku. V těchto 6 měsících musí být účetní závěrka tedy nejen projednána, ale i schválena.

Pro relevanci úkonu valné hromady je nezbytné, aby rozdělení zisku bylo nejen projednáno, ale explicitně schváleno. Valná hromada tedy schválí řádnou či mimořádnou účetní závěrku, jakož i výsledek hospodaření za předmětné účetní období a následně rozhodne o způsobu, jak bude s výsledkem hospodaření naloženo (je-li výsledkem zisk, může být tento rozdělen, ponechán ve společnosti, zainvestován atd.).

Test insolvence

Ustanovení § 40 ZOK pak brání výplatě podílu na zisku společnosti za situace, pokud by obchodní korporací vyplacený zisk nebo vyplacené prostředky z jiných vlastních zdrojů a záloh na ně společnosti přivodili úpadek podle jiného právního předpisu (podle zákona č. [182/2006 Sb.](#), insolvenční zákon, dále jen „InsZ“). Mezi vyplacením zisku a úpadkem obchodní korporace nemusí být nutně časová souvislost. Postačí, pokud je dán vztah příčiny a následku. Je tedy nutné, aby neoprávněná výplata úpadek způsobila, bez ohledu na to, kdy se úpadek projeví.

Úpadkem se rozumí platební neschopnost korporace ve smyslu § 3 odst. 1, 2 InsZ nebo předlužení obchodní korporace ve smyslu § 3 odst. 3 InsZ. O platební neschopnost se jedná, pokud má obchodní korporace více věřitelů, peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopna plnit. Úpadek ve formě předlužení pak nastane, má-li obchodní korporace více věřitelů a souhrn závazků převyšuje hodnotu majetku, přičemž při stanovení hodnoty dlužníkovy majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně přepokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

Zákonným požadavkem je tedy provedení tzv. testu insolvence, který chrání nejen věřitele, ale i samotnou společnost, aby ta byla schopna plnit závazky vůči věřitelům a nedostala se vyplacením zisku do platební neschopnosti. Pokud by i přes pozitivní test insolvence rozhodl statutární orgán o výplatě podílů na zisku, a to i kdyby valná hromada schválila rozdělení zisku, jednal by statutární

orgán v rozporu s péčí řádného hospodáře a byl by za takové jednání odpovědný.

Test rozdělitelného zisku

Další povinností statutárního orgánu je posouzení rozdělitelného zisku ve smyslu ustanovení § 161 odst. 4 a § 350 odst. 2 ZOK. Tím je stanoveno, že *„částka k rozdělení mezi společníky nesmí překročit výši hospodářského výsledku posledního skončeného účetního období zvýšenou o nerozdělený zisk z předchozích období a sníženou o ztráty z předchozích období a o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu s tímto zákonem a společenskou smlouvou/stanovami.“*

Částka zisku k rozdělení může být vyšší, než činí zisk za uplynulé období. Kromě zisku za uplynulé období lze rozdělit i zisk, který byl dosažen v uplynulých obdobích a zůstal nerozdělený. Částka zisku k rozdělení může být však i nižší, než činí zisk na uplynulé období. Například u společnosti s ručením omezeným nesmí částka k rozdělení překročit výši hospodářského výsledku posledního skončeného účetního období zvýšenou o nerozdělený zisk z předchozích období a sníženou o ztráty z předchozích období a o příděly rezervních a jiných fondů v souladu se ZOK a společenskou smlouvou.

Pro akciovou společnost platí povinnost, vedle testu rozdělitelného zisku, provést tzv. test vlastního kapitálu podle ust. § 350 odst. 1 ZOK, ten stanoví: *„Společnost nesmí rozdělit zisk ani jiné vlastní zdroje mezi akcionáře, pokud se ke dni skončení posledního účetního období vlastní kapitál vyplývající z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo vlastní kapitál po tomto rozdělení sníží pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze podle tohoto zákona nebo stanov rozdělit mezi akcionáře.“*

Není-li statutární orgán schopen posoudit naplnění zákonných podmínek, je jeho povinností nechat takovou skutečnost osvědčit osobou s odbornými znalostmi, například auditorem, jehož rozhodnutí může být použito jako podklad pro odůvodnění, zda bude zisk vyplacen či nikoli. Tento odborný posudek je zároveň způsobilý sloužit jako argument pro společníky či jiné subjekty společnosti.

Záloha na výplatu podílu na zisku společnosti

ZOK na rozdíl od zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, umožňuje poskytnout společníkům zálohu na výplatu podílu na zisku, a to na základě ustanovení § 40 odst. 1 ZOK, přičemž § 40 odst. 2 ZOK pak stanoví, za jakých podmínek se tak může stát. Pokud valná hromada rozhodne o poskytnutí zálohy na podíl na zisku a následně rozhodne o rozdělení podílu na zisku mezi společníky a bude-li rozdíl mezi zálohou a částkou podílu kladný, pak korporace společníkovi rozdíl vyplatí. Bude-li rozdíl záporný, vyvstává otázka, zda je společník, jemuž již byla záloha vyplacena, povinen tuto vrátit. Z ust. § 35 ZOK vyplývá, že: *„Podíl na zisku se nevrací, ledaže osoba, které byl podíl na zisku vyplacen, věděla nebo měla vědět, že při vyplacení byly porušeny podmínky stanovené tímto zákonem,“* přičemž v odstavci třetím je upřesněno, že se tento postup nepoužije na zálohy dle ust. § 40 odst. 2 ZOK. Lze tedy dovodit, že nesprávně vyplacená záloha by měla být obchodní korporaci vrácena vždy.

Možnost poskytnutí zálohy na podíl na zisku je přínosnou úpravou, a to zejména z pohledu statutárního orgánu, který má v případě rozhodnutí o rozdělení zisku a vyplacení podílu na zisku formou zálohy v rozporu s kogentními ustanoveními ZOK, možnost požadovat poskytnuté plnění zpět, čímž je minimalizován rozsah škody, který by byl společnosti způsoben porušením rozhodnout o vyplacení podílu na zisku v souladu se shora uvedenými zákonnými požadavky.

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že statutární orgán je povinen jednat při výplatě podílu na zisku velmi

obezřetně a zejména jednat s péčí řádného hospodáře ve smyslu ust. § 159 ZOK, neboť v důsledku zanedbání zákonné povinnosti se vystavuje riziku, že za své jednání ponese odpovědnost v podobě náhrady škody, v závažnějších případech je dokonce možné vyloučení člena statutárního orgánu z jeho funkce rozhodnutím soudu. Vzhledem k tomu, že statutární orgán je nucen prokazovat, dle ust. § 52 odst. 2 ZOK, že plní řádně svou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, je nutné, aby vždy správně posoudil, zda jsou naplněny všechny podmínky pro výplatu podílu na zisku, přičemž je doporučováno, aby rovněž při tomto jednání uschoval dokumenty, o které se při svém rozhodnutí opíral, a které mohou následně sloužit jako podklad pro tvrzení, že rozhodoval v zájmu společnosti.

Mgr. Zdeňka Boledovičová

[PADĚRA, RADA & PARTNEŘI s.r.o. advokátní kancelář](#)

Bulharská 588/1
101 00 Praha 10

tel.: +420 773 240 555

e-mail: info@akprp.cz

web: www.akprp.cz

[1] Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1326/2009

[2] Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 80 - 91

[3] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.9.2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)

- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)